

B-139

Green Deal Het Pad

Partijen:

1. De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, de heer drs. M.J.M. Verhagen en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, de heer J.J. Atsma, ieder handelend in zijn hoedanigheid van bestuursorgaan, samen hierna te noemen: Rijksoverheid;
2. Stichting Katholieke Universiteit Nijmegen, faculteit Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica en faculteit der Medische Wetenschappen, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door prof. dr. W.T. de Groot, leerstoel Sociaalwetenschappelijke milieukunde (met volmacht);
3. De Raad van Bestuur van Menzis Zorgverzekeraar NV, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door M. Ansems, senior advisor public affairs, hierna te noemen Menzis;
4. Het college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland, handelend in haar hoedanigheid van bestuursorgaan, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door drs. J. C. Cornet (Hans), Programmamanager Topsectoren en Innovatie, hierna te noemen: Provincie.

Hierna samen te noemen: Partijen.

Algemene overwegingen:

1. Het kabinet beoogt een algemene Green Deal met de samenleving, die bijdraagt aan verduurzaming van de maatschappij op korte en langere termijn en die lonend is voor overheid en maatschappij. Doel van de Green Deal is laten zien dat groen en groei hand in hand gaan.
2. Partijen zien publiekprivate samenwerking als de beste manier om verduurzaming van de Nederlandse economie te versnellen en hier ook economisch van te profiteren. Deze unieke gezamenlijke aanpak is in Nederland op andere terreinen zeer succesvol en de Green Deal zal hierop voortbouwen. Creativiteit, ondernemerschap en innovatie zijn onmisbaar om deze verduurzaming mogelijk te maken.
3. Bij de Green Deal gaat het om concrete duurzame initiatieven, waarbij barrières verdwijnen, innovaties ontwikkeld, gefinancierd en toegepast worden en duurzame kansen worden benut. In de praktijk loopt de maatschappij tegen belemmeringen aan die in de weg staan aan initiatieven die leiden tot een verdere verduurzaming.
4. In de Green Deal willen partijen concrete afspraken maken die deze belemmeringen wegnemen, zodat de initiatieven die anders moeilijk van de grond komen ruim baan krijgen. Deze initiatieven kunnen vervolgens ook als voorbeeldfunctie dienen voor andere partijen en daarmee de totale markt in beweging zetten.
5. De voor de Green Deal geïnventariseerde projecten van initiatiefnemers zijn door het wegnemen van de beschreven belemmeringen potentieel succesvol, kunnen op korte termijn resultaten opleveren en kunnen uitmonden in nieuwe economische activiteiten of kostenbesparingen op korte of langere termijn voor het bedrijfsleven. De resultaten van een concrete Green Deal kunnen daarna toepasselijk zijn op andere, vergelijkbare projecten, waardoor de reikwijdte van de Green Deal kan worden vergroot zonder dat daar specifieke ondersteuning vanuit de Rijksoverheid tegenover staat.

Specifieke overwegingen Green Deal Het Pad

1. De recent uitgebrachte studie naar 'the economics of ecosystems and biodiversity' (TEEB) van KPMG 'Groen, gezond en productief' wijst op potentieel hoge baten van het gebruik van natuur voor gezondheid. De studie geeft ook aan dat er meer onderzoek nodig is naar de causale verbanden.
2. De medische en maatschappelijke kosten van psychische gezondheidsproblemen zoals depressie, chronische vermoeidheid (CVS) en burn-out zijn zeer hoog en steeds moeilijker op te brengen.
3. De gunstige effecten van natuur op deze problemen worden in de eerste- en tweedelijns zorg onvoldoende benut.
4. Het is belangrijk om de wetenschappelijke bewijsvoering van het effect van natuur op gezondheid te versterken (in dit geval het effect van begeleid lange-afstandswandelen op genoemde psychische klachten)
5. Dit zal niet alleen directe baten voor patiënten en economie opleveren. Het zal ook het draagvlak voor natuur vergroten, medicijngebruik verminderen en bijdragen aan plattelandsontwikkeling. Tevens sluit het aan bij de wens om gebruik te maken van de economische waarde van natuur.

Vanuit deze overwegingen komen partijen het volgende overeen:

1. Green Deal initiatief Het Pad

Het project Het Pad omvat het ontwikkelen van een speciaal voor de bevordering van psychische gezondheid ontworpen lange afstandswandeling langs de Waal en verder tot aan de zee. Onderdeel van project het Pad is het te testen op zijn werkzaamheid door onderzoek te doen naar de effecten van het lopen van deze wandeling op patiënten met klachten op gebied van depressie, CVS en burn-out.

Visie

Natuur is goed voor gezondheid, blijkt uit inmiddels talloze wetenschappelijke studies. Deze studies bestaan enerzijds uit grootschalige statistische onderzoeksprojecten waarin bijvoorbeeld bevolkingsgroepen en hun leefomstandigheden worden vergeleken, en anderzijds uit experimenteel onderzoek waarin gecontroleerd gemeten wordt aan hormoonspiegels, recuperatietijden, zelfgerapporteerde gezondheid en dergelijke van natuurrijke versus niet natuurrijke behandelingen. De algemene 'state of the art' is nu dat er een grote mate van zekerheid bestaat dat natuur een positief effect heeft, maar ook dat nog niet voorspeld kan worden hoe groot het effect zal zijn van specifieke behandelingen op specifieke groepen.

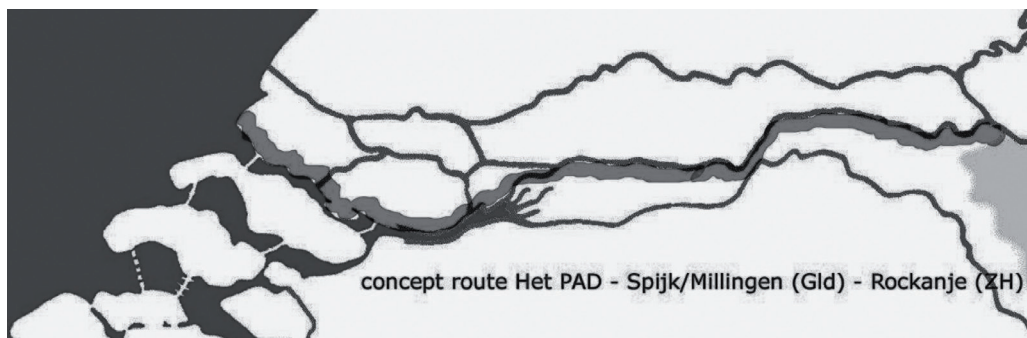
Met het project Het Pad wordt een lange afstandswandeling ontworpen als een specifieke behandeling van een specifieke groep klachten, namelijk recidiverende of residuele depressie, CVS en burn-out. Deze klachten hebben een toenemende prevalentie in Nederland. De curatieve kosten van psychische aandoeningen zijn de grootste stijger in de totale zorgkosten. Ongeveer 400.000 mensen hebben nu depressieve klachten in Nederland (Maas et al.) De jaarlijkse curatieve kosten van depressie zijn 1 miljard euro (RIVM) waarboven nog 2 miljard kosten komen voor arbeidsverzuim (TNO). Van CVS/ME en burn-out zijn de kosten in gelijke orde of nog hoger (VU, Arbobalans). De recidiverende en chronische varianten van deze aandoeningen zijn het moeilijkst te behandelen en tevens de duurste. Het is op deze categorie klachten dat Het Pad zich richt. Het uitgangspunt is dat voor deze klachten een gewone wandeling in de natuur, net als een gewoon medicijn, blijkbaar niet helpt.

Het Pad is een levensgelijke wandeling, speciaal ontwikkeld voor deze klachten.

De centrale karakteristieken zijn:

- De lange duur. Het Pad gaan duurt ongeveer twee weken. De lange duur wordt bevestigd door ruimtelijke grootschaligheid. De wandelaar gaat niet van leuke plek naar leuke plek; hij gaat met het water rechts, de natuur links, de wolken boven zich. Zo worden het gaan van Het Pad en het volgen van de stroom van de rivier het doel.
- Het Pad gaan doet een beroep op zelfvertrouwen en probleemoplossend vermogen. Lopers zoeken hun route niet met een kaart maar met een set van eenvoudige aanwijzingen, bijvoorbeeld "houd de rivier rechts en loop zo dicht langs de waterlijn als jou zinnig lijkt". Lopers kunnen dan kiezen tussen Waalstrand of Waaldijk, en als ze op een obstakel zoals een inham stuiten kunnen ze dit probleem oplossen door gewoon, steeds het water rechts houdend, om te lopen. Dat is levensgelijk, en zelfvertrouwen scheppend. Op die manier komt de loper, zonder kaart maar met vertrouwen, aan bij zee.
- Ondersteuning en begeleiding. Lopers worden goed voorbereid (psychisch en technisch) door hun arts en zij gaan het pad in een begeleide groep of alleen, met een mobiele verbinding met 112 en hun arts.
- Overbrugbare obstakels. De sets van aanwijzingen die Het Pad bepalen zijn zodanig dat de obstakels en onzekerheden die Het Pad biedt overbrugbaar zijn. Waarschijnlijk komt er ook een 'Padpas' om doorgang te krijgen waar dat normaliter niet mag. Ook heeft iedere loper een lijst met adressen voor overnachting en proviandering. Die adressen vindt de loper bijvoorbeeld door sociaal contact.

Onderstaand kaartje geeft de globaal de mogelijke ligging van Het Pad.

Op weg naar Het Pad als 'evidence-based medicine'

De verwachting is dat het (eenmalig) lopen van Het Pad, door mobilisering van het zelfgenezend vermogen, een kostenbesparend alternatief kan worden voor tenminste een deel van de huidige, niet duurzame, medicatie. De ambitie is dat Het Pad wordt opgenomen in de reguliere gezondheidszorg, mogelijk zelfs de basisverzekering. Voordat het zover kan zijn moeten in ieder geval eerst de effecten van Het Pad worden onderzocht in een volwaardig medisch onderzoek ('Explorative Randomized Trial'). En die, op zijn beurt, moet gebaseerd zijn op een eerste medische ervaring (een 'pilot') van een Pad dat fysiek loopbaar is, dus zonder onoverbrugbare fysieke en toegangs-obstakels. Daarom is het project in drie fasen opgezet, met go/no-go beslissingen daartussen.

Fase 1: Feasibility study (de ontwikkeling van de loop-aanwijzingen, adreslijsten e.d.)

Fase 2: Pilot (proefloop met ca. 16 geselecteerde patiënten, incl. medische begeleiding)

Fase 3: Explorative Randomized Trial (medisch onderzoek naar effecten van Het Pad).

Hierbij lopen Fase 1 en 2 in 2013 en Fase 3 in 2014 en 2015.

2. Inzet en acties van Partijen

Artikel 1 Gezamenlijke inzet en actie van Partijen

- Partijen kunnen eigen personeel uitnodigen om op vrijwillige basis deel te nemen aan de routeverkenning (Fase 1); voor de totale verkenning zijn waarschijnlijk ongeveer 20 vrijwilligers nodig. Partijen werken samen nadere afspraken uit over een eenduidige communicatie rond het project Het Pad.
- In nader uit te werken afspraken binnen het kader van deze Green Deal geven Partijen nader vorm aan hun betrokkenheid in de verdere ontwikkeling van en besluitvorming over de projectaanpak.

Artikel 2 Inzet en acties Universiteit (met name de Faculteit Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica (FNWI) en de Medische Faculteit en het Universitair Medisch Centrum Nijmegen St. Radboud (UMCN))

- De Universiteit is bereid om het projectplan voor het project Het Pad samen met partijen vorm te geven en op een nader uit te werken wijze bij te dragen aan de coördinatie en medische begeleiding van daaruit voortvloeiende acties.
- De Universiteit is bereid ter ondersteuning daarvan op nader uit te werken wijze bij te dragen aan benodigde ecologische en medische expertise en personele overhead van niet-wetenschappelijk personeel.

Artikel 3 Inzet en acties Menzis

Menzis is bereid een financiële bijdrage te leveren van maximaal € 15.000 euro (incl. BTW) voor fase 1 en 2 van het project Het Pad.

Artikel 4 Inzet en acties Provincie

- De Provincie is bereid mee te denken over de opzet, begeleiding en uitvoering van het project Het Pad.
- De Provincie is bereid verzoeken tot financiële bijdragen aan het project in welwillende overweging te nemen, bijvoorbeeld in het kader van de Health Valley vouchers.

Artikel 5 Inzet en acties Rijksoverheid

- De Rijksoverheid spant zich in voor het project Het Pad door deskundigheid bij het agentschap Dienst Landelijk Gebied (DLG) in te zetten om in praktische zin bij te dragen aan de inventarisatie, de nadere uitwerking, de digitale documentatie van Het Pad en het oplossen van mogelijke knelpunten van Het Pad. Het zwaartepunt van de inzet van de Rijksoverheid ligt daarbij in fase 1 van het project.
- De Rijksoverheid stelt binnen de relevante wettelijke kaders en ter ondersteuning van de projectorganisatie van het project Het Pad een financiële bijdrage van maximaal € 51.700 beschikbaar (incl. eventuele BTW) voor zover dit in overeenstemming is met de toepasselijke staatssteunregels. Daartoe zal de Universiteit een aanvraag indienen, vergezeld van een projectplan (inclusief begroting).
- De Rijksoverheid is bereid mee te denken over opzet, begeleiding en uitvoering van de verschillende fases en wijst daarvoor een vaste contactpersoon bij het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie aan.
- De Rijksoverheid spant zich om ook andere partijen, bijvoorbeeld andere overheden en verzekeringsbedrijven, bij het project te betrekken.

3. Slotbepalingen

Artikel 6

De afspraken van deze Green Deal zullen in overeenstemming met het Unierecht worden uitgevoerd in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, staatssteun en technische normen en voorschriften.

Artikel 7

1. Elke Partij kan de andere Partijen schriftelijk verzoeken de Green Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de schriftelijke instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen 6 weken nadat een partij de wens daartoe aan de andere Partijen schriftelijk heeft medegedeeld.
3. De wijziging en de verklaring (verklaringen) tot instemming wordt (worden) in afschrift als bijlage aan de Green Deal gehecht.
4. De wijziging wordt openbaar gemaakt op het Rijksweb.

Artikel 8

Partijen komen overeen dat de Green Deal afspraken niet in rechte afdwingbaar zijn.

Artikel 9

Deze Green Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening en loopt tot en met 2015. Alle in deze Green Deal genoemde afspraken worden zo snel mogelijk ter hand genomen.

Artikel 10

Deze Green Deal zal samen met andere afgesloten Green Deals openbaar worden gemaakt, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de gesloten Green Deals, zodat navolging hiervan kan worden bevorderd.

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend te 's-Gravenhage op

**Minister van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie**

.....
drs. M.J.M. Verhagen

Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu

.....
J.J. Atsma

**Stichting Katholieke Universiteit Nijmegen,
Faculteit Natuurwetenschappen, Wiskunde en
Informatica en Faculteit der Medische
Wetenschappen**

.....
prof. dr. W.T. de Groot

Menzis Zorgverzekeraar NV

.....
M. Ansems

Provincie Gelderland

.....
drs. J.C. Cornet